Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
APR 1 1921

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. ЧИСЛО 75. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ЧЕТВЕР, 31-го МАРТА, 1921. — VOL. XXIX. No. 75. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, MARCH 31, 1921. THREE CENTS

Ґомперс боронить права страйку робітників.

ПРЕЗИДЕНТ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ ЯВИВСЯ ПЕРЕД ЛЕҐІСЛЯТУРОЮ СТЕЙТУ НЮ ЙОРК ДЛЯ ОБОРОНИ РОБІТНИЧОГО ПРАВА.

ОЛБЕНІ, Н. Й., 29. марта. — Самуїл Гомперс, президент Американської Федерації Праці явився сьогодня в стейтовій леґіслятурі.

Він заявив, що заходи, які робиться в леґіслятурі, щоби зломити юнії, можуть мати нещасливий конець, скорше ніж того сподіваються.

Він сьогодня явився перед комісією приходів у справі законопроектів, що відносяться до робітників і сказав, що найпершою причиною промислових неспокоїв є шпіонська система, яку в промислі удержують капіталисти.

Він промовляв за предложенням, яке в леґіслятурі предложив член асемблі Орр, соціяліст, з Ню Йорку, в якому сей домагається слідства над шпіонською системою в промислі, а осудив законопроект (бил), внесений членом асимблі Брейді з Боффало, який домагається „заборони" неоправданих страйків або лакавтів. Гомперс сказав, що бил посла Брейді є найнебезпечнійшим законопроектом, який колинебудь внесено, та пляном наложення поліційних мір в промислі стейту.

Він заявив в комісії: „До сих елементів, котрі мають тут силу, я кличу, ви радше схаменіться і розгляньте вдруге сей бил, заки візьметесь далі до тих своїх заходів, щоби зломити робітників!"

Говорячи про бил посла Брейді, Гомперс сказав: „Ви можете собі ухвалювати закони проти страйків, але ви не скасуєте страйків і протестів, ані не здавите змагань, що є в серці і души робітника! Ми маємо право орґанізуватись, щоби вимогти від підприємців наші слушні права!"

СПРАВА ТАРИФИ НА ТОВАРИ ВВОЖЕНІ ДО АМЕРИКИ.

ЛЕНСИНҐ, МИШ., 29. марта. — Конгресмен Джордж М. Янґ, з Норт Дакоти, котрого назначила комісія приходів в палаті послів Конгресу, щоби вніс бил про охоронну тарифу на надходячій сесії Конгресу, промовляв тут сьогодня в республіканському клюбі. Він сказав у своїй промові, що добрі часи в Америці не вернуться, поки не буде привернена сила купования фармерів.

„Ми не повинні забувати — сказав він, що третя частина населення Америки се фармери. Вони звичайно богато купують фабричних продуктів, але вони не можуть тепер купувати, поки на фармах не дістануть корисного заняття 3 міліони безробітних, що є тепер в Америці".

Він сказав, що розвязка питання про тарифу є тепер дуже тяжка, але в кождому разі слід на його думку наложити тяжкі оплати на продукти країв, де заробітна платня низка, і де курс гроша понизився.

СПРАВА ПОМОЧІ ОКАЛІЧІЛИМ ВЕТЕРАНАМ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ І РОДИНАМ ПОГИБШИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ЖОВНІРІВ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 29. марта. — Президент Гардинґ назначив нині спеціяльну комісію, яка має виготовити плян помочі американським ветеранам, що окалічіли в европейській війні, і родинам американських жовнірів, що полягли на полях Франції.

Комісія з девяти осіб, в тім з двох женщин, має розглянути і прослідити справи Военного Асекураційного Бюра і виготовити предложення у справі ведення сього бюра і загалом помочі ветеранам.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНҐ І КАБІНЕТ ОБГОВОРЮЮТЬ СПРАВУ ЗЕЛІЗНИЧИХ КЛОПОТІВ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 29. марта. — Президент Гардинґ предложить Конґресови справу розвязки зелізничих клопотів. На сьогоднішньому засіданню кабінету президент представив питання зелізниць яко головне питання, яким тепер інтересується правительство.

Президент заявив, що теперішне положення зелізниць вимагає скорого рішення і тому її предложить на надходячій сесії Конґресу. Справу піднесе він у своїй промові в Конґресі, тільки не звісно, чи у вступній промові, чи пізнійше в окремій промові, посвяченій зелізничій справі.

ВЕЛИКИЙ ВИБУХ В ШИКАҐО.

ШИКАҐО, ІЛЛ., 29. марта. — В магазинах Сінґера-Таффера при улицях Савт Галстед і Барбер повстав сьогодня великий вибух, який спричинив велике знищене й убив 8 осіб, 6 мущин і 2 женщини. Крім того експльозія ранила 75 осіб.

Виявилось, що в складівні при улиці Савт Галстед було дві або три тони вибухового матеріялу, який там держано всупереч законним приписам. Трох учасників бизнесу арештовано.

СТЕЙТ НЮ ДЖЕРЗИ ПРИНЯВ БИЛ ПРО ВИКОНАННЄ ПРОГІБИЦІЙНОГО ЗАКОНА.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ., 29. марта. — Сьогодня сенат стейту Ню Джерзи приняв бил, який приняла була нижша палата (асембль) в справі переведення в стейті федерального прогібиційного закона.

АРҐЕНТИНА ПРИЗНАЄ ЛИТОВСЬКУ НАРОДНУ РЕПУБЛИКУ.

ВАШИНҐТОН, 28. марта. — Південно-американська република Арґентина признала Литву як вільну та незалежну републику. Се перша американська република, котра признала Литву. Амбасадор Арґентини повідомив про признанне Вілейшіса, репрезентанта Литви в Злучених Держава.

ЛЕТОМ У ВОЗДУСІ ВІДЗИСКАВ СИЛУ БЕСІДИ.

З Вашинґтону, Д. К., доносять: Бувший американський жовнір, Ґ. А. Ренз, молодший, від 8 місяців стратив був силу бесіди і міг тільки шепотіти.

Лікарі робили операції, але се нічого не помагало.

Вкінці д-р Чарлз Е. МекЕнерні приписав йому високий лет у воздусі.

При помочі військового летничого відділу у Вашинґтоні він дістав змогу виконати приписаний лет і власне сьогодня літав понад Боллинґ Філд у висоті 14,000 стіп. Коли злетів на поле, зачав голосно говорити і самий не міг вийти з дива, кажучи, що він не знає, чи він може говорити чи ні.

НАЖИВНИКИ—ФАРИСЕЇ.

З Питсбурґа, доносять, що Стоварищенне баптиських священиків ухвалило сьогодня резолюцію, на підставі котрої рентові наживники будуть викинені з церкви.

В резолюції сказано, що неоправдана підвишка оплат за мешкання є не християнським фарисейством і тому взиває вона всіх питсбурських священиків побороювати се фарисейство.

НА ЗАПРОСИНИ УКРАЇНЦЯ СЮДИ ПРИБУВ СЛАВНИЙ ЗНАТОК РАДУ.

На запросини д-ра І. Сохоцького, котрий має фабрику раду в Орендж, Ню Джерзи, приїхав кілька днів тому до Америки славний европейський знаток раду, др. В. Гесх, професор університету у Відни. Др. Гесх заявив, що ціллю його приїзду до Америки є помогти в розвою радового промислу та відкрити природні жерела, котрі малиб таку саму радову силу, як декотрі европейські купелеві міста.

Др. Гес каже, що рік річно в Злучених Державах умирає на рака 200,000 хорих людий. Одною з головних причин такої високої смертельности від сеї недуги є те, що американські учені ще дуже мало займалися металем радом, котрий являється чи не одиноким ліком на рака. Однак рад так тяжко добувати, що він коштує дуже дорого, бо аж 24,000 долярів за 200 міліграмів. Очевидно, що таку навіть скількість лише кілька дуже богатих шпиталів може мати в посіданню. Кромі сего рад помагає також на другі недуги, головно на подібні до рака злосливі нарости в нутрі людського тіла та на людській скірі.

Так як в Америці радовий промисл лише в початках свого розвою, то др. Гес хоче поширити знанне про рад дорогою відчитів.

НІМЕЦЬКІ ФІРМИ СПРИЧИНЯЮТЬ БАНКРОТСТВО АМЕРИКАНСЬКИХ.

Президент товариства американських фабрикантів діточих забавок заявив, що численні банкротства американських фабрик діточих забавок послідними часами треба приписати конкуренції дешевих німецьких забавок. Він казав, що підчас війни, коли німецька конкуренція була виключена, американські фабрики забавок розрослися до небувалих розмірів, але з привернением мирових обставин вони найшлися в страшнім положенню, бо Німці просто залляли край своїми дешевими виробами.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ БУДУТЬ ДАЛІ ПРОСИТИ АМЕРИКУ ТОРГУВАТИ З НИМИ.

Як мав заявити фінським ґазетярам представитель московського уряду в Финляндії, большевики зовсім не знеохочуються відкиненнем пропонованих ними Америці торговельних зносин. Хоч американський секретар Гюз заявив, що Злучені Держави так довго не будуть торгувати з Росією, поки російський уряд не заґарантує святість умови, мимо того московський уряд буде далі просити Америку торгувати з ними. Рівночасно він заявив, що всякі вістки про поворот Росії до приватної власности неправдиві. Він казав, що в Росії спокій, лише здовж сибірської зелізниці час від часу вибухають розрухи.

НІМЕЧЧИНА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ АЛІЯНТСЬКОГО НАЇЗДУ.

ЖЕНЕВА, 29. марта. — Ліґа Народів дістала уже другий протест Німеччини проти заняття німецької території аліянтськими військами. Німецьке правительство протестує проти сего як проти нарушення мирового договору та як проти нарушення всякого права та справедливости.

ПОХОРОНИ ЖЕРТВИ ВИБУХУ БОМБИ В МІЛЯНСЬКІМ ТЕАТРІ.

Італійське правительство урядило публичним коштом величавий похорон девятнайцятьом жертвам вибуху бомби в театрі Діяна в Міляно. Власти не брали жадної участи в похороннім поході. Лише представитель короля ішов в поході. Уряд не дозволив виголошувати жадних промов ані вивішувати инчих хоругов кромі національних італійських прапорів. Трумн не брали до катедри, як сего вимагав італійський звичай, але благословили іх зі сходів катедри. Підчас похоронів всі склепи були замкнені, в поході ішли Фашісті, машеруючи пятьма компаніями по 400 людей в компанії, під проводом майора армії. Підчас похоронів хтось зчинив фальшивий алярм, що дало причину до паніки, підчас котрої ранено одинайцять осіб.

АНГЛІЙСЬКІ РОБІТНИКИ ТА ТРЕТИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ.

Сими днями відбувалася в місті Савтпост в Англії конференція англійської Незалежної Робітничої Партії. Межи иншими точками обрад була справа приступлення до Третого Інтернаціоналу в Москві. На партійній конференції було 635 голосів. З того за Третим Інтернаціоналом заявилися всего 97 голос, а проти 521 голос.

Причини відкинення московської пропозиції піднято закиди, дуже характеристичні для англійського робітництва. Головною причиною відкинення було те, що Третий Інтернаціонал заявляється за безпровочною горожанською війною як способом здобуття власти робітникам, а відкидає можливість здобуття її спокійною парляментарною революцією.

За приступленнем до Третого Інтернаціоналу заявилися всего 14 льокаів згаданої партії.

Перед голосованнем над резолюцією за приступленнем до московського інтернаціоналу, прихильники сеї резолюції заявили, що вони ніколи не відступлять від партії. На се провідник більшости заявив, що ліва меньчість не виступає з партії тому, бо вона дістала припорученне з Москви лишитися в партії та дезорганізувати її.

РОЗРУХИ ПОЧАЛИСЯ З ВІШАННЯ ОБРАЗУ ЮДИ ІСКАРІОТА.

З міста Ґватемаля в републиці Ґватемаля в центральній Америці товпа з хлопців ріжного віку і раси бавилася загально в тім краю вішанням образу Юди Іскаріота. Підчас забави на площу увійшов відділ жовнірів. Товпа, розярена перериванням забави, обкидала жовнірів камінням. Жовніри віддали кілька сальв з карабінів до товпи і вбили чотирох хлопців, а ранили сімох.

СКРИНКУ ЯЄЦЬ ЗА РУЧНУ ПРЕСУ.

В місті Лінкольн в Анґлії відбувалася недавно конференція межи представителями робітників та капіталістів. Обі сторони представляли промислову ситуацію в околиці в дуже чорних красках. Один робітник заявився за торговлею з Росією, бо вона може богато помогти, на його думку, зарадити злови. На се виступив один капіталист, котрий представляв одно предприємство, котре мало досвід торговлею з Росією. Він казав, що воно потратило богато гроший на заведенне торговельних звязий з Росією. Наслідок був такий, що предприємство дістало всего замовлення на одну ручну пресу, а коли прийшло до заплати за неї, то Росія жертвувала в заплату за машину скринку яєць.

Він казав також, що всі зелізничі лінії з російських портів в середину краю знищені, зірвані, та що Росія не в силі їх направити. З огляду на те всякі вигляди на ширшу торговлю з Росією слабі.

БЕРЛИН У ВОЄННІМ УНІФОРМІ.

БЕРЛИН, 29. марта. Німецьке правительство поробило ріжні зарядження обережности в місті так, що місто виглядає як в облозі. В ріжних місцях уставлено машинові кріси. Будинок парляменту та другі публичні будівлі оточено з усіх сторін колючими дротами. До міста стягнено надзвичайну силу поліції та війська.

Комуністи закликають до загального страйку, але робітники покищо їх не дуже то слухають. Соціялістична ґазета „Форвертс" називає страйк „мертво рожденною дитиною московського походження".

Селянські повстання по Україні та Білій Руси.

БІЛОРУСЬКІ ПОВСТАНЦІ ЗДОБУЛИ МІСТО МІНСЬК.

ЛОНДОН, 29. марта. — Як доносять вісти з Гельсінгфорсу, у Финляндії, революційні повстанці здобули місто Мінськ на Білій Руси.

Донесення говорють також, що восьма большевицька армія заявилася за революціонерами, котрі утворили демократичну білоруську републику.

Київ, столиця України, оточений з усіх сторін повставшими селянами, а московські комуністи хапаються терористичних способів, щоби здушити повстанне.

(Свого часу доносили телеграми з Польщі, що Білоруси проголосили свою незалежність від Росії та що вони думають осонувати свою незалежну републику, та склакати конституційне зібранне до міста Витебска. Ся польська телеграма навмисне підчеркала місто Витебск, бо місто Мінск польські імперіялісти жадають для Польщі).

Послідний зїзд совєтів в Москві бездушний.

З УКРАЇНИ ДЕЛЕҐАТІВ МАЙЖЕ НЕ БУЛО, ЗІ СИБІРУ АНІ ОДНОГО.

ЛОНДОН, 30. марта. — До міста Ревалю прибули з Москви люди, котрі бачили десятий зїзд совєтів в Москві. Вони кажуть, що сей зїзд відзначався страшною просто бездушностю та охлялостю. Так як кождий попередний зїзд проявляв оптимізм (віру в остаточний успіх) та самопевність делеґатів, так сей ціхували передовсім якась нервовість та роздражнення.

Одною з дуже підзначних признак сего конґресу було незначне число делеґатів, що на нього прибули. На конґресі були приєнуті просто самі делеґати з центральної Росії. З України делеґатів майже не було, а з усего Сибіру був усего один делеґат.

Се явище пояснили тим, що в наслідок неустаючих повстань на Сибіри зелізниці доведено до страшної руїни. Те саме відноситься до України, де революційні відділи опірують здовж зелізничих доріг і промишляють полюючи за визначними комуністами.

Справоздання округжних представителів, читані тими представителями на зїзді, були дуже песимістичні. Майже в кождім справозданню приходили вістки про неустаючі повстання по селах та містах серед селян та робітників. Всі вони говорили також про зменчение числа членів комуністичної партії, з котрої навіть старі та випробувані члени втікають в застрашаючім числі. Делеґати з промислових округів, як з Володимира, Нижнього Новгорода та Ярослава, вказували, що пропаґанда межи робітниками стала просто неможлива. Як котрий комуністичний бесідник пробує говорити до робітників, його робітники зневажають. Місцева поліція, зложена переважно з Башкирів та Лотишів, на богато не помагає; вона лише змішує ненависть робітників до совєтської влади.

Заворушення в Німеччині посуваються на Захід.

ПОВСТАНЦІ ЗАНЯЛИ КІЛЬКА ЗЕЛІЗНИЧИХ ТОРІВ.

ЛОНДОН, 29. марта. — Заворушення в Німеччині посуваються на захід до французької границі, передовсім до Вестфалії та надренських провінцій.

В Метман повстанці обрабували державний банк і заняли поліційну стацію, а потім почали бійку з поліцією безпеченьства.

Повстанці заняли також зелізничі тори межи містами Ельберфельд та Кельн і межи Ельберфельдом та Дісельдорфом.

В місті Дортмунд комуністи заатакували поліцію і убили одного поліцмена та ранили другого.

В окрузі Мінстер та Арнсберг та незанятій аліянтами частиі міста Дісельдорфу проголошено вимковий стан. В занятій аліянтами части Дісельдорфу аліянтські окупаційні власти віддали зброю поліції, щоби вона боронила місто перед повстанцями.

ҐЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК В ҐОТА ТА ЕРФУРТІ.

БЕРЛІН, 29. марта. — Ґенеральний страйк вибух в Ґота та Ерфурті. В Ґота комуністи випустили з тюрми 31 вязнів. Страйк в Ерфурті обняв лише частину робітників; місто стереже сильний відділ поліції.

ЗАВОРУШЕННЯ В ЕССЕН.

ЕССЕН, 29. марта. — Підчас потички межи поліцією та демонструючою товпою убито 15 людий. Межи убитими є трох поліцаїв. Зусиля комуністів викликати загальний страйк не повелися.

ПОВСТАННЄ В САКСОНІЇ УПАЛО.

БЕРЛІН, 29. марта. — Так як правительству удалося вдати в полон головну силу повстанців коло Лайна та Айсендорфу, то правительство припускає, що повстанне в Саксонії уже покінчилося. Загалом арештовано коло 1.400 комуністів. Решта утікає.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUND ED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На рік	$10,00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1833 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВИ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ҐАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

А МИ?

Хто з нас не знає, які часи тепер перебуває наша Галичина? Про се вже й не треба говорити.

А мимо того, хто читає конфісковані Ляхами наші старокраєві ґазети, то видить, що наші браття там духом не падають. Вони в найгірших хвилях бодрі і сильні духом; вперті, завзяті, витривалі, незломні і непобідимі. Ляхи пакують їх в підземні мокрі печері за те, що боронили свій рідний край. Що днями відтам виносять трупів, але навіть відтам не виходить голос розпуки. Навіть ті українські жовнірі, що силою переможені і запаковані ворогом в підземні вохкі льохи в Тухолі (в німецькій Польщі) ще бунтуються. ВОНИ САМІ В ЛАХМІТТЮ І БЕЗ СОРОЧКИ, А ОСТАННІЙ СОТИК ПОСИЛАЮТЬ НА УКРАЇНСЬКУ НЕЗАВИСИМУ ПРЕСУ ДО ЛЬВОВА.

Як читаємо львівські ґазети, то там находимо вістки, що в такому то а такому селі дівчата заколядували 20 або 30 тисяч марок на Український Горожанський Комітет; що в іншому селі дівчата зібрали жертви в читальні на тусаму ціль, або на забуті всіми наші приватні школи; або що чистий дохід з українського представлення в селі післано на українську пресу у Львові і т. д.

Се значить, що 7 літ тяжкого лихоліття наших братів і сестер в Галицькій Україні не зломило ані не зігнуло, але ЗАГАРТУВАЛО. І тепер ворожій силі їх ще тяжше зломити, бо хто не зломив в народі духа, той не зломить і сили його.

Ще одна річ замітна в старокраєвих ґазетах. ВОНИ НОТУЮТЬ КОЖДУ ВІСТКУ ПРО ТЕ, ЯК АМЕРИКАНСЬКІ АБО КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ СТАЮТЬ В ЇХ ОБОРОНІ. Про кожду телеґраму вислану з Америки читають наші браття в Галичині у своїх ґазетах в кождому селі, куди лиш дійде їх ґазета. Се власне найбільше ще додає їм духа, бо в найтяжших хвилях всяка посторонна поміч є велика. А НИНІ ПОМІЧ З АМЕРИКИ Є ВЕЛИКА. Та поміч є велика, чи то в грошах, чи то лише яко політична акція. Бо сьогодня з голосом, який виходить з могучої Америки до знищеної і бідної Европи, ще більше числяться як в часі війни.

Отже і в старому краю й у нас, гадаємо, гаразд розуміють значіннє й потребу оборони нашого старого краю з Америки.

А що ми робимо?

Вже минуло два роки, відколи Польща стала нападати війсковою силою на наш край для грабіжі, а від наїзду вже в маю теж буде два роки, А АМЕРИКАНСЬКІ І КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ НАВІТЬ ДОСІ НЕ ВИДАЛИ КНИЖКИ В АНҐЛІЙСЬКІЙ МОВІ, АБИ ПОІНФОРМУВАТИ НАРОДИ АМЕРИКИ И КАНАДИ ПРО НЕЧУВАНІ ПОЛЬСЬКІ ЗЛОЧИНИ І ВАРВАРСТВА В НАПАДЕНОМУ КРАЮ!

Відкиж мають знати ті народи про недолю нашого краю?

ЯК МАЄ ОБСТАТИ КОНҐРЕС ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ, КАНАДИ, ПАРЛЯМЕНТ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ, ПРЕДСТАВНИКИ РІЖНИХ ДЕРЖАВ СВІТА В ЛІЗІ НАРОДІВ ЗА НАШИМИ БРАТАМИ І СЕСТРАМИ, КОЛИ МИ САМІ ЗА НИМИ НЕ ОБСТАЄМО?!!

І коли ми навіть їх про се не поінформуємо!

Застановімся добре над тим, поки ще не запізно, бо як буде пізно, то шкода буде і нашої застанови!

А тоді старий край може нам кинути проклятте, що ми за нього забули тоді, як він ще тільки на нас мав надію, а мовчали, немовби раділи з польської окупації нашого краю.

Се дійсно був би великий і ніколи незабутий сором, як би американські і канадійські Українці, котрих є більше як міліон, в обороні своїх братів і сестер не потрафили навіть книжки одної видати в анґлійській мові.

Наші нерви задубіли і немов не чуємо того страшного пекла, яке тепер перебуває Галицька Україна.

І тільки через те задубінне нервів серед нас е той сором, що про сей наймарнійший наш обовязок треба аж статті писати за статтями.

ТАЖ ПРЕЦІНЬ КІЛЬКОХ БОГАТШИХ УКРАЇНЦІВ МОГЛО БИ СЕ ЗРОБИТИ!

ТАЖ ОДНА БІЛЬША УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА МОГЛА БИ ДАТИ КІЛЬКА ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ, ЩОБИ ВЖЕ РАЗ ПОЛЬСЬКІ ЗЛОЧИНИ ПЕРЕД СВІТОМ НЕ БУЛИ ЗАКРИТІ. А ЩО-Ж ГОВОРИТИ ПРО ВСІ НАШІ ГРОМАДИ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ?

ЧИ ВОНИ НЕ ВАРТІ ЗАСИПАТИ АМЕРИКУ, КАНАДУ І ВЕЛИКУ БРИТАНІЮ КНИЖКАМИ В ОБОРОНІ СВОЇХ БРАТІВ І СЕСТЕР В ГАЛИЦЬКІЙ УКРАЇНІ?

Любов Рідного Краю — Ненависть до його ворога.

Як знаєте, польські власти переводять процеси проти урядовців української держави за те, що вони, виконуючи українську державну власть, шкодили польській державі і польським громадянам.

Таких процесів було богато. До голоснійших належав процес проти судового радника Масляка, який був державним комісарем в Бережанах і проти члена Національної Ради Тимотея Старуха, який був бурмістром Бережан.

Процес проти Старуха перервано, бо він був тяжко хорий. Подержавши його ще в тюрмі, випущено його тимчасово за кавцією на волю.

Масляка засуджено на три роки вязниці. В сих днях найвисший суд у Варшаві затвердив сей присуд.

Недавно знов був такий процес проти лікаря д-ра Петра Петрушевича, якому закидувано, що він наражував інтернованих Поляків на недуги і смерть. Про сей процес я Вам писав. Навіть польський суд не міг знайти в Петрушевича ніякої вини й його увільнено.

Що польські власти не мають права судити урядовців української держави за те, що вони сповняли свій уряд так, як сього вимагала від них українська державна власть, — хоч-би се виходило й на шкоду Поляків, — се ясне. Між Західно-українською Народньою Републикою і Польщею була війна. В сій війні польське населеннє української держави відносилося ворожо до української держави, отже не дивниця, що українські власти мусіли Поляків інтернувати, засуджувати. За се урядовці української держави не можуть відповідати перед польським судом.

Також треба ствердити, що українські власти поводилися супроти ворожого українській державі польського населення зовсім людяно, а навіть занадто лагідно. Зовсім не так, як Поляки, які вже третій рік катують і винищують українське населення в Галичині.

Українці хотіли бути „людяні", „культурні", хотіли лагідністю примирити Поляків з своєю державою. За се їм Поляки добре відплатили. Кождий Поляк був заговірником, який тільки ждав побіди польського війска, і шпіоном та донощиком, який помагав польським властям арештувати й катувати Українців.

Ся „людяність", „культурність" Українців знаходила свій вислів і на згаданих розправах проти українських урядовців. Вони в своїй обороні вказували на те, що вони відносилися до Поляків людяно, що робили їм ріжні полекші, що не чули до них ненависти, не шкодили їм. А д-р Петрушевич заявив, що робив Полякам навіть такі вигоди і полекші, які противилися його обовязкам урядовця української держави, що за вигоди й полекші для Поляків його властиво міг би судити український суд.

На сю сторону справи я хочу власне звернути увагу. Не для того, щоб робити закид згаданим урядовцям, бо те, що вони наводили на свою оборону, було **загальною хибою** в українській державі. Всі в нас, почавши від міністрів і скінчивши на найнизших урядовцях, були для Поляків занадто лагідні, людяні, культурні. Забували, що кождий Поляк, се непримиримий ворог державної незалежности українського народу. Що такого ворога нічим не можна примирити. Що його треба зломити, — або він нас зломить. Ми його не зломили, — і він тепер нас катує.

З сього весь наш нарід мусить винести науку, яка повинна увійти в кість і кров кождого Українця, переходити в дитину з молоком матери. Науку, — що в часі боротьби за свобідне життє народу **мірою любови до рідного краю і народу є ненависть до ворога;** що не любить рідного краю й народу той, хто не ненавидить і не нищить його ворога; що любов до рідного краю й народу, яка не виявляється ненавистю й нищенням його ворога, є мертва.

Се зовсім не перечить ідеалови братства між народами й між людьми. Братство може бути тільки між рівними, тільки між свобідними. Між гнобителем і поневоленим нема братства. Хто хоче держати в неволі мій рідний край і нарід, той не може бути моїм братом, той мій ворог.

Коли виборемо рідному краєви й народови свободу і незалежність, коли на нашу свободу й незалежність ніхто не наставатиме, тоді будемо жити з усіми як братами.

А до того часу наша любов до рідного краю й народу наказує нам ненавидіти його ворогів.

Що тої ненависти не було в нас підчас боротьби за нашу державну незалежність, се було нашою слабістю, якої мусимо позбутися, коли не хочемо оставати рабами наших ворогів.

Д-р Михайло Лозинський.

Відень, 5. марта, 1921.

ПОКЛИК ДО УКРАЇНОК В АМЕРИЦІ І КАНАДІ.

Секція Допомоги Українським Дітям і Населенню при Українськім Жіночім Союзі у Відні кличе до сестер за морем о поміч.

Відень, 10. марта, 1921.

Дорогі Сестри!

Вже шість довгих літ тягнеться на нашій нещасній землі війна і протягом того довгого часу шматують і роздирають її ріжні сили, пересуваються фронти, зразу **австрійсько-російський, відтак російсько-український, польсько-український, а тепер польсько-московський.** Великі полоси нашої нещасної України поорані окопами, села попалені, городи поруйновані, шляхи та залізні дороги і мости збурені, поля необроблені, ліси винищені. **На тих руїнах по недопалених оселях і по сирих ямах та землянках живе наш народ, — не живе а животіє, переляканий военними судами, ограблений реквізиціями, виморений довго триваючим голодом та здесяткований епідеміями.**

Сотки тисяч тих нещасних давно вже забули, що значить чиста і не драна одіж, тепла страва, тепло домашнього огнища і родинного життя. Кождий прибитий горем минулих страхів, хилиться під ударами жорстокої теперішности і з острахом глядить в невідоме будуче.

Доки Україна була під кормигою царської Росії — терпіла поряд з другими поневоленими Росією народами, бо спинювано її національний розвій, гноблено душу.

Тепер руїна не зменьшилась. По короткім самостійнім життю наша держава знову підпала ворожій силі; наша територія поділена між ворогів-переможців, не має змоги відновити зруйновану війною матеріяльну культуру; не має дальше права розвивати культуру духову. Росія і Польща нищать тепер всі прояви національної культури, не гірше від старої самодержавної Росії. Наші школи закривають; нашій молоді не дають дозволу студіювати в місцевих школах; наші часописі закривають; друк книжок не дозволяють; товариські збори та організацію забороняють.

Вже у Франції, Німеччині, Бельгії, Сербії, засипали военні шанці; відложили збрую і люди, працюючи над відновою життя, забувають про страшне минуле, а у нас війна триває дальше — і дальше вимирає і нидіє наша молодіж; дичіють діти без школи, без опіки без найконечнійших потреб нормального життя.

Ми не всилі змалювати того горя, яке панує тепер на цілих великих просторах України.

Ми кличемо до Вас криком розпуки: Допоможіть нам!

До Вас громадянки, що не виповідали і не вели війни, лише спішили по всіх усюдах лагодити біль і гоїти рани, звертаємось о поміч: не дайте загибати нашим дітям ще в провесні життя; нидіти молодіжі; вимирати населенню.

Допоможіть, чим хто може! Ми не настирливі жебраки, не ласі на чуже добро дармоїди.

Ми звертаємось до культурних горожанок у других краях з кличем: не дайте пропасти нашій культурі!

Просимо щасливійших Сестер і братів — допоможіть нам прибитим недолею.

1. Допоможіть ліками і санітарним матеріялом.

У нас замало шпиталів, замало лікарів і сестер; нема шпитального біля; нема ніяких ліків, а є цілі фаланґи хорих калік, та зголоднілих людий; ширяться у великих небувалих досі розмірах ріжного рода епідемії: всякі відміни тифу, червінка, віспа, шкарлятина, рахітіс, цинґа, сифіліс та інші зарази.

2. Допоможіть одежею. Кожда непригожа вже у Вас до ношення одежина чи обува — се давно невидані у нас шати.

3. Допоможіть поживою. Кожда пушка кондензованого молока, кождий кусок сухаря — для многих у нас невидані присмаки, бо війна спричинила, що на многих областях нашої хліборобської країни цілком худоби нема, нема хліба.

4. Допоможіть грішми. Кожда найдрібнійша монета Вашої валюти — се вже значний у нас гріш.

5. Візьміть бодай кілька наших дівчат на дарову науку і побут у Ваших фахових школах, сільсько-хазяйських чи домашнього промислу.

Кожда вивчена у Вас учителька огородництва, садівництва, молочарства, загалом домашнього хазяйства + домашнього промислу, кожда провідниця діточих садків чи доглядачка недужих, — буде в нашій знищеній країні носителем культури.

А хто не всилі ділом допомогти, хай допоможе **добрим словом.**

6. Публікуйте у Вашій пресі статті про положеннє на Україні; обговорюйте на Ваших сходинах і зібраннях; пишіть нам; **дайте нам свідомість того, що хтось знає про наше горе і співчуває йому, додайте моральних сил переносити сучасне і вірити в будуче.**

Всякого рода дари, писма і запити просимо слати на адресу „Союза Українських Жінок", який має тепер свій осідок у Відні.

Олена Залізняк,
голова Укр. Жін. Союза.

Ольга Галаган,
голова секції допомоги українським дітям і населенню.

Адреса:
UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION
Vienna, VIII., 32. Strazzi-Street, Austria.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912,

Of "Svoboda" (Liberty) Ukrainian Newspaper published DAILY at Jersey City, N. J. for April 1st, 1921.

State of New Jersey, County of Hudson.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Andrew Sawka, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the "Svoboda", and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily paper, the circulation), etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above catpion, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher Ukrainian National Ass'n., Inc., 83 Grand St., Jersey City, N. J. Editor Vladimir B. Lototsky, 83 Grand St., Jersey City, N. J., Managing Editor Emil Revyuk, 83 Grand St., Jersey City, N. J., Business Manager Andrew Sawka, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

2. That the owners are: (Give names and addresses of individual owners, or, if a corporation, give its name and the names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock): Ukrainian National Association, Inc., a charitable corporation. S. Yadlowsky, Pres. & Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J. R. Slobodian, Fin. Sec. & Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J. J. Kashtaniuk, Rec. Sec. & Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J. B. Levczyk, Treas. & Trustee, 48 Washington Ave., Elizabeth, N. J. Andrew Sawka, Business Manager of "Svoboda" & Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

3. That the known bondholders, mortagees and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state): No bondholders, no mortgagees.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is **18.600**

ANDREW SAWKA, business manager.

Sworn to and subscribed before me this 28th day of March 1921.
Stefan Milanowycz, Commissioner of Deeds of New Jersey.
(My commission expires August 6th, 1925).

СТРІЛЬЦІ НА ЧУЖИНІ СВЯТКУЮТЬ ПАМЯТЬ ТАРАСА.

Шевченкове свято в українськім таборі в Ліберці.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Достойно і гідно вшанував український табор в Ліберці 60-ті роковини смерти Ґенія України, Тараса Шевченка.

Велике се свято розпочалося 9. марта с. р. о 9. годц рано поминальним богослуженнєм, після якого відбувся перед погруддєм Тараса почетний марш куріння, зложеного із старшин і Стрільців. По церковнім торжестві відчитано на курсах і в школах, зорґанізованих в таборі, виклади про Кобзаря.

Вечером о год. 7.30 святочний концерт. Простору салю таборового театру, прибрану зеленю, синьо-жовтими хоругвками і гербами України, виповнили по береги старшини, Стрільці і запрошені гості.

В піднесеному настрою, стоячи, вислухали присутні „Заповіт" Шевченка-Стеценка, після якого четар Кр. виголосив гарну, палку промову, звеличуючи незабутнього Кобзаря як Апостола ідеї вольної, єдиної України.

П-на С. відспівала в супроводі фортепяну Шевченка-Лисенка „Як би мені, мамо, намисто", викликуючи бурю оплесків слухачів. Брак відповідної акустики театральної салі, яка міститься у звичайному деревляному бараці, чинила хорови велику кривду у виконанню могучого „Хор підземних ковалів" Пачовського-Людкевича. Деклямація „Мені тринайцятий минав", Шевченка, виконана 13-літнім хлопчиною-Стрільцем М. з чуттєм і зрозуміннєм душі малого сироти, що „пас ягнята за селом", закінчила першу часть програми концерту.

Друга половина концерту почалась деклямацією „Посланіє", Шевченка, відданою чет. Г. щиро, природно, без зайвого патосу і штучного сентименту. Карманського „Місячна соната", — чудова композиція молодого музика чет. Ст. Г., зєднала собі загальне признаннє слухачів. Доволі чужою видавалась Ґріґа соната „Е-моль" відіграна на фортепяні п-ю Тр., впрочім бездоганно. Бажалось чути на сьому концерті тільки своє рідне слово, пісню й музику... Барітонове сольо „На чужині" (Орлич-Недільський), відспіване чет. Яр. Ф., в супроводі смичкової орхестри, оставило на слухачах незатерте враженнє. Після хорової продукції з фортепяном „Іван Гус" Шевченка-Лисенка, виведено по мистецьки уложений живий образ. Концерт закінчився грімким „Ще не вмерла"!

Другого дня вранці відправлено поминальне богослуженнє за борців, що лягли головами за волю України. Вечером відбулася в салі таборового театру вистава „Наталка Полтавка", оперетка в 3. діях І. Котляревського.

ДОПИСІ

ЩЕ НЕ ВСЕ СТРАЧЕНЕ В НЮ ЙОРКУ.

Ню Йорк, Н. Й.

Коли хто з наших американських патріотів згадає про народне життє в Ню Йорку, то звичайно махне на все рукою і скаже: „Там нема навіть надії на поправу відносин". Є навіть і такі, що дивляться на українську громаду в Ню Йорку як на розсадник всякої деморалізації.

Притоку до такого поняття про Нюйорчан дало се, що з Ню Йорку йде звичайно всяка аґітація проти всього народнього руху, а кромі того, під оглядом товариським, слідно тут цілковитий занепад. Не лише, що кожде представленнє, концерт, чи якийнебудь прилюдний виступ загалом мусить розпочатися з півтора годинним опізненнєм, але ще й поведенне публики нагадує часи примітивної культури. Часто приходить з уряду полісмен на такі вистави і він поводиться серед українських громад неначе в якій розбійничій печері Видко, що він має рацію, коли тим ніхто не обиджається і не протестує.

Іншим духом однак повіяло підчас вечера, устроєного в суботу, дня 19. марта с. р. в салі Народнього Дому, заходами „Товариства Української Молодіжі". Дохід з того вечера призначено на поміч українським студентам, що мусіли покидати рідний край і шукати захисту на чужині, у Відні і в Празі. На вечір прибула численна публика з Ню Йорку й околиці.

Першу частину вечера виповнило представленнє дружини „Русько-Українського Театру", під управою В. Карповича, а на другу частину зложились вокальні продукції і деклямації таких сил, як: М. Зазуляка, малолітних сестер Ю. і Н. Бемко, Е. Базарницької, С. Тимкевичівни, О. Тимкевичівни, Марії Корінь, В. Карповича, В. Ґели, В. Качмара, Т. Савицького, В. Яреми, а дальше, орхестри і хору Р. У. Н. Т. Диріґентом хору був І. Садко, орхестри Е. Едельман, а при фортепяні супроводила Віра Стеткевичівна.

Виконаннє всіх точок оправдало надії публики, а до хиб самого вечера треба зачислити звичайне спізненнє на початку і кілька невмісних жартів зі сцени. Се, що так мало було річий відемних, знаменує величезний поступ вперед. Також не було полісмена на галі. Тов. Укр. Молодіжі зробило добрий початок після занепаду. Нехай лише йде дальше тою дорогою.

Приглядач.

ПАРУ СЛІВ ДО УКРАЇНСЬКИХ ІМІҐРАНТІВ.

Рочестер, Н. Й.

Довщий час уже закорінилась поміж нами зневіра. Остаєсь вона і до нині. А тимчасом Східна Галичина як і другі части українських земель мучаться в неволи Ляха і Москви. А в нас нема політичної організації, щоби обстоювала за справу України.

Здається, не треба виливати паперових сліз про біду і нужду в нашім нещасливім старім краю, бо кождий то знає? Кождий то знає і кождий рад, щоби як найскорше українські землі вирвались з ярма. Та щоби се скорше сталось, треба нам самим узятись до праці.

Конче треба зїзду усіх українських організацій без ріжниці переконань. Конче треба збудувати політичну орґанізацію і то як найскорше з усіх організацій. Політичної орґанізації нам конче потреба. Тому булоб добре, як би Комісія У. Н. К. з Екзекутивою Федерації ту справу обдумали і як найскорше скликали зїзд, щоби оснував одну орґанізацію для політичної роботи, а другу для просвітної, яку малиб усі спільно попирати, як галицьку „Просвіту".

Д. Братусь.

ХУЛІҐАНСЬКА ПОЛІТИКА УКРАЇНСЬКИХ „МАЛЬЧИКІВ" В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Джерзи Сіті, Н. Дж.

Схаменіться, недолюдки.
Діти юродиві!
Подивіться на рай тихий,
На свою Вкраїну!
Полюбіте щирим серцем
Велику руїну!
. . . .
Схаменіться, будьте люде,
Бо лихо вам буде:
Розкуються незабаром
Заковані люди...

Хто пильно слідить за перебігом громадського життя серед української іміґрації в Злучених Державах, той певно знає, що вона зараз ділиться на три течії:

Перша партія або частина українських робітників іде сліпо і безкритично за своїми духовниками і бачить весь ратунок в сліпім послушеньстві Римови. Друга партія або частина робітників робить те, що їм наказують робити московські комісарі. Трета партія або частина українських робітників в своїм життю та політиці руководиться виключно своїм власним розумом і національним почуваннєм.

Оминаючи першу часть робітництва, я спинюся на двох останних, хотяби лиш тому, що між ними зараз провадиться

завзята боротьба. Мені прикро писати про неї, але хочу вияснити причини многих безосновних нападів, які часто появляються в органі комуністичної групки на свідомих українських робітників. Як звісно з причини неурожаїв в Галичині в остатних роках перед війною, наші браття почали часто звертатися до нас імігратів за матеріяльною помочею. Поодинокі українські громади в Америці засновували у себе окремі комітети, збирали жертви і по своїм силам помагали рідним в старім краю. Згодом, головню наслідком европейської війни запомогова акція зі зростом потреб галицького населення поширилася до великих розмірів, так, що поодинокі громади в Америці збирали гроші, висилали їх до так званих центральних організацій в Ню Йорку, а ті останні висилали в старий край.

Якби не загониста політика о. Миколи Підгорецького, котрий за гроші, призначені для голодуючих в старім краю, купив в Ню Йорку хату Комітетови і тим здеморалізував політичну і запомогову акцію серед української іміграції, то нині не булоб таких роздорів між робітниками; не булоб такого загального занедбання і оспалости. Сим кроком він дав аргумент в руки відпадкам української суспільности, „мальчикам", котрим вони послугуються в агітації проти всякої запомогової акції, навіть тепер, як поодинокі громади зірвали з Комітетом і ведуть окрему запомогову акцію.

Користаючи з того, большевицькі агітатори неділимої Росії почали збирати нібито „Пресовий Фонд" і видавати свою газетку, в котрій безпідставно лаяли і лають кождого свідомого Українця, котрий інакше від них думає. Вони ограничують свою громадську діяльність на розбиванню українських народних зібрань в Америці й до збирання пресового фонду для п. Дуткевича і Ко.

Видячи, що з такої політики нема користи, хиба для кількох редакторів з „У. Щ. В.", що пасуться на пресовім фонді, українське свідоме робітництво береться знов до праці. Громади: скрентонська, філаделфійська, шікаґовська дали доказ зрозуміння громадянського обовязку зглядом своїх братів і сестер в старім краю, посилаючи на руки „Українського Горожанського Комітету" у Львові більші суми гроша на ратунок української бідноти в Галичині. За приміром висше згаданих громад ідуть й другі менші кольонії.

Така запомогова акція поодиноких громад счинила паніку в редакції „У. Щоденних Вістий". Пани Дуткевич, Дурдела, Шопіньский, Безталанний, Дмитришин рішили за всяку ціну не допустити до ніякої запомогової акції, бо в противнім разі впаде їх московська газетка, а їм прийдеться шукати чесної праці. Вони послугуються брехнею в боротьбі з своїм противником, щоби лише недопустити до того, аби робітники несли поміч рідному краєви. Приміром в Джерзи Сити, Н. Дж., відбулося дня 13. марта Народне Віче, на котре прибули і посторонні „мальчики", щоби його розбити. Віче скликали самі робітники, щоби зібрати лепти і втерти слези бодай кільком сиротам по жовнірах, котрі впали в бою за свободу, щоби помогти нашим браттям і сестрам, що живуть під желізною пятою польської шляхти, котра з вирахованнем тероризує українське населенне, щоби його винищити, а змазурщити Східну Галичину, спольщити. Однак „мальчики" счинили крик, що, мовляв, ратуючи нещасне населенне, ми підпомагаємо котрреволюцію. Вони гладонько заявились проти помочи. Кажуть: як ми нагодуємо сиріт, то вони не схочуть в Галичині революцію робити. Якийсь большевичина „без штанов", лихо знає звідки, приїхав до Джерзи Ситі на робітниче віче, аби прочитати дурну резолюцію, в котрій пятнуеться всіх українських робітників за запомогову акцію. Таких резолюцій вічевики не приняли, але помимо того вони появилися в „У. Щоденних Вістях" у формі вічевих резолюцій. Пани редактори з кацапських Вістий певно самі не вірять в те, що написано в резолюції, але вони поміщують її, бо їм жаль, що як робітники дадуть на поміч голодним, то урветься їх пресовий фонд. Видко, що московським наймитам вже не довгий вік, коли вони аж на таке пускаються!

Петро Михайлишин.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".



НАВИКАЙТЕ ЧИСТИТИ ВАШІ ЗУБИ КОЖДОГО ДНЯ

Навчайте Ваші діти, коли вони ще молоді, щоб дбали про чистість зубів.
Основою здоровля є докладне жуванне їди і рухові вправи.

Лихі зуби затроюють другі добрі, і викликують болі.

Навикнение чистити зуби два рази денно "COLGATE'S"-а кремом, причиниться до доброго здоровля.

І старші люди повинні навикати до щоденного чищення зубів для їх власного здоровля.

„ДОБРІ ЗУБИ—СЕ ДОБРЕ ЗДОРОВЛЄ"

Напись "Colgate" на тоалетових виробах запевнює: Чесноту, Чистоту і Добрий Виріб. Основано 1806.



В місяцях Цьвітни і Маю є найвигіднійше вертати до краю. Маємо дуже вигідні кораблі в тих місяцях що відходять на найліпші і найвигіднійші порти ГАМБУРҐ, БРЕМЕН, РОТЕРДАМ І АНТВЕРПЕН.

Як маєте пашпорт готовий так присліть задаток і зарезервуйте місце. Як не маєте пашпорту так напишіть до нас а ми вам виробимо в кількох днях.

РОДИНИ СПРОВАДЖУЄМО за помочию наших представителів в Тернополи, Львові, і иньших містах.

ГРОШІ ПЕРЕСИЛАЄМО через ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК у Львові чеками доляровими.

По близші інформації удавайтесь до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.
520 E. 6th Street NEW YORK, N. Y.
А. ПАШУК, управитель.

Українські музичні рекорди.

Маю на складі всі українські музичні рекорди. Поазбучний спис усяких рекордів висилаю даром і оплатно. Посередничу в купованню ріжних музичних інструментів і нот. Усі замовлення полагоджую швидко, ретельно і точно. Голоситись на адресу:



MRS. JOSEPH STETKEWICZ,
298 Second St., Jersey City, N. J.



Оснований перед 30 роками

The State Bank

(КРАЄВИЙ БАНК)

374-8 Grand St., New York, N. Y.

СТАН МАЄТКОВИЙ ПОВИСШЕ $85,000.000.

Є богато причин задля яких Ваші банкові потреби повинні бути полагоджувані через Стейт Банк, 374-8 Ґренд Ст., Ню Йорк.

The State Bank не є приватним відприємством, але банком, чартерованим правительством.

The State Bank є членом New York Clearing House, котре є стоваришеннем найбільших банків в Америці.

The State Bank має повисше 110,000 депозиторів а між ними є слідуючі:
Містовий Уряд міста Ню Йорку
Стейтовий Уряд стейту Ню Йорк
Почтові Щадничі вклади.

The State Bank є одним з найбільших банків в Злучених Державах, якого обслугу поручає горожанський Комітет зі Львова, і який з'єднав собі добру репутацію у банків тут і поза границями сеї держави за скоре і безпечне виконуванне порученних йому справ, і його грошеві перекази і дрефти приймають і цінять всі банки в Европі.

Складайте свої ощадности в The State Bank

Користайте з проценту, який наросте на Ваших грошах, а рівночасно забеспечите себе від всякої втрати.

Висилайте гроші до Ваших родин через Стейтовий Банк по найнисшім деннім курсі, і будьте певні, що вони дістануть їх скоро.

КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ продається по низьких цінах, бо ми є представителями найбільших корабельних компаній в світі. Поради для осягнення ПАШПОРТІВ дається даром. Коли хочете, щоби обслужено Вас добре, прийдіть особисто або пишіть до

THE STATE BANK,
374-8 Grand St., New York City.

Е. КОЛОМБІНО.

ТРИ МІСЯЦІ В БОЛЬШЕВИЦЬКІЙ РОСІЇ.

(Далі).

Нагорода за працю в Росії.

Ми скінчили своє огляданнє большевицької фабрики випитуванием, як робітників трактують, як їм платять, і як їх удержується в карности. Покищо усі робітники одержували таку саму пенсію. Не лише суперінтендент, але й інжінери дістають пенсію, і всяка инча праця плачене як „піс ворк". Висоту заплати постановляють специяльні комітети, зложені з робітників та інжінерів. Тарифа має 35 категорий; те відноситься до всеї Росії і кождої галузи фабричного промислу, а опираеться на коштах життя в ріжних місцевостях. В Петрограді, приміром, де кошта життя найвисші, кождий робітник дістає, в додатку до своеї головної пенсії ще додаткову порцію хліба а часом і риби. Кромі сего він дістає зі своєю заплатою пересічно коло 8.000 рублів на місяць. Коли ви порівнаєть сю суму з цінами на ринку, котру я подав в горі, то наберете поняття про правдиву вартість сеї пенсії.

По всіх фабриках та варстатах Росії обовязує однакове право про роботу. Виконуванне сих постанов належить о спеціяльних судів. На случай великої провини вони можуть засудити робітника на тяжку працю або тюрму. Нормальний день робочий виносить 8 годин, а „овертайм" рахуються осібно. Робітників переносять з одного місця на друге спеціяльні уряди найму, які є по юніях. Кождий робітник належить до організації, що належить до його ремесла, чи промислу, а юнійна оплата обтягається від його заплати, і вона виносить коло 2 процент його заплати. Робітникам платиться два рази на місяць. Дізнавшися про ті умови, ми вийшли з фабрики, в надії, що в других фабриках найдемо умови красші від сих.

„Північні-Електричні Каблеві Варстати" належали до найбільших та найважнійших фабрик того рода в Европі. Перед війною вони наймали коло 1.600 робітників, підчас війни їх число зросло до 2.000. Тепер їх там є 380. Роблять вони лише военну роботу, передовсім фабрикують електричні сполучення на фронт. Величезна фабрика є винаряджена всіми найновійшими машинами та послідними науковими винаходами. Їх удержувано в добрім стані. Тепер робота майже зовсім стала через недостачу олова та міди. Послідна посилка міди прибула ще 15. падолиста 1919 року. Ще й тепер робітники роблять над деякими припасами, що осталися з тої посилки. На 300 миль від Петрограду стоїть склад міди, в котрім є понад міліон фунтів міди; але її не можна перевезти через розбитте перевозу. Кромі сего власти бояться перевезти сюди мідь, бо фінська границя всего кільометрів звідси. Кількох робітників, що робить тут, працює за бонус за додаткову роботу. Їх найнизша заплата виносить 1,800 рублів на місяць, а бонус приносить їм до 10.000 рублів на місяць.

В хемічній фабриці.

Хемічна фабрика, котру ми відвідали, не може боятися порівнання з якоюнебудь фабрикою, яку я колинебудь бачив. При нормальних обставинах її вироби входять на кожде поле промислу, як: аніліна, бензоль, толюоль, хльороформ, кваси, та промислові вапняки. Перед і підчас війни в ній працювало коло 1.500 робітників. Тепер там працює 550 робітників, і то лише частину робочого дня. Вони працюють відділами, кождий неправильними перервами. Так приміром дві години на день уживаеться на виріб бензолю. Виріб упав через брак вугля та тяжких оліїв. До опалу уживається дерева, так що не трудно зрозуміти, чому фабрика не може виробляти тілько, як в нормальній часи. Робітники в сім промислі також дістають правильні пайки з бонусом за надзвичайну справність. Як вони не покажуть якоїсь справности, то премії не дістають. Основна заплата виносить від 2175 рублів на місяць до 3450. Як продукція осягне нормальний стан, то їх пенсія подвоїться. Три інжинери стоять на чолі робітні, а один з них сповняє службу ґенерального менажера. Похожаючи по фабриці, я мав нагоду говорити з тим менажером, котрий говорить плавно по німецьки. Він сказав мені, що через кілька місяців по революції робітники не займалися працею, але гаїли час на розмові та дебатозанню. Нині їх вже можна ліпше вдержати в руках, по части завдяки реформам, які попереводжено в організації фабричних комітетів. Він ще й все таки думає, що ті комітети потребують дальших поправок, так як час, на котрий вибираеться членів сего комітету за короткий. Члени комітету ледво мають час навчитися своеї роботи, а тут вже других вибирають на їх місце, і цілу роботу коло виховання нових членів комітету треба починати з початку.

Я питав його також про політичну ситуацію, і його відповіди, давані мені з подивугідною отвертістю, дуже мене цікавили. Інжинерів установляється кождого року, але звичайно їх установляється з року на рік без зміни. Ніхто від них не жадає, щоби вони були комуністи, але їх стережуть строго. Вони можуть думати собі, що їм подобається, але їм дуже небезпечно висказувати думки, які ріжняеться від думок робітників під ними. Інжинерів та вчених знатоків тепер трактується краще, як їх трактувалося передше: Їх уже трактують як продуцентів (витворців), а не буржуазію. Він додав саркастично: „Тепер вже чоловік може піти на прохід в ковнірци та лякерованих черевиках і не боятися, що його злінчують". Він сказав, що новий уряд значно поправив моральний уровень робітників. Він не мав жадних клопотів через працю разом робітників та робітниць, хоч за старого уряду по фабриках істнували дуже кепські моральні умови.

На моє вперте допитуванне, він відповів, що теперішний уряд може вдержатися і удосконалитися, хоч він напевне буде мусів перейти через великі переміни і буде мусів дістати поміч зпоза границь краю.

(Далі буде).

Найнизші рати, найліпшу і найскоршу обслугу дістанете, висилаючи гроші через наш банк: Нотаріяльний Відділ, Пашпорти, Шифкарти. Від грошевих вкладок платимо 4%.

AMERICAN UNION BANK,
JOHN NEMETH, Pres.
10 East 22nd St., New York City.

ВЕЛИКОДНІ СВЯТА

Яку то велику радість приносить Вам цей торжественний день Святої Пасхи. Кождий з Вас стараеся упрямнити собі цей день великого торжества, та постарайтеся упримнити цей великий і святочний день ВОСКРЕСЕНЯ і своїм Рідним в Старім Краю.

Не відкладайте, а послайте зараз хай родина Ваша має доказ Вашої дбайливости. Щоби Ваша Родина дістала гроші на ВЕЛИКОДНІ СВЯТА послайте

ТЕЛЕГРАФІЧНО

НАЙБІЛЬШИЙ СЛАВЯНСЬКИЙ БАНК В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

BOSAK STATE BANK
SCRANTON, PA.

ВИШЛЕ ВАМ ГРОШІ для Вашої Родини до Старого Краю і до всіх частей світа по найнизшім курсі.

ВИМІНИТЬ І КУПИТЬ гроші других держав хто цего собі бажає, найтанше і без визиску.

ПРОДАСТЬ ВАМ ШИФКАРТИ на найліпші кораблі, коли хочете їхати до краю.

ПОМОЖЕ ВАМ СПРОВАДИТИ родину з краю і дасть Вам всяку пораду в тій справі.

ПОЛАГОДИТЬ ВАМ ВСЯКІ СПРАВИ, що входять в обсяг нотаріяльної канцелярії совісно і вдоволяючо.

ПОРАДА ДАРМО.

Пишіть до нас по всякого рода інформації або зайдіть до нас особито, а переконаетеся о нашій чесній і точній обслузі.

BOSAK STATE BANK, Scranton, Pa.

ІМІҐРАЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО ПОМОЧІ

— ФІЛІЇ —

ЛЬВІВ, ВІДЕНЬ, ЧЕХИ, ЯБЛОННЕ НІМЕЦЬКЕ, УГОРСЬКА УКРАЇНА, МУНКАЧІВ.

Спроваджуємо людий зі старого краю до Америки.
Паспорти виробляємо за помочю наших заступників в старім краю.
Паспорти потверджуємо за помочю наших заступників в старім краю.
Оплачуємо дорогу зі старого краю до Америки.
Даємо раду кого можна а кого не можна спровадити.
Особа котру Ви спроваджуєте не буде мала жадного клолоту бо наш заступник в старім краю виробить йому всі потрібні папери до подорожи і готові віддасть в руки еміґрантови, так що особа котру спроваджуєте, не потребує журитися ані візом конзуляту американського ані нічим іншим тілько з готовими документами поїде просто до шіфи.

Єсли маєте замір кого спровадити зі старого краю то просимо віднестись до нас а ми цілу справу возьмемо в наші руки.

Користайте з нагоди і пишіть на адресу:

IMMIGRANT AID COMPANY, INC.,
49 EAST SEVENTH STREET, NEW YORK CITY.

Філія нашого Бюра, яка находиться під ч. 225 E. 99th St., також перешле Вам гроші до Вашої родини в краю безпечно і по низькій ціні.

МЕДИЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ СВ. МИХАЇЛА

Коли Ви недужі на яку скірну недугу, немічні на силах, як маєте ревматизм, нечисту кров, сверблячку тіла, катар жолудка, солітер (налістник), конвульсії (падучу хоробу), кашель, перестуду, внутрішні болі від подвигання, або коли дбаєте про красу Вашого тіла і потребуєте лік на поріст волося, вусів, або для усунення волося, пофарбовання сивого волося, зроблення лиця гарним або взагалі на всі инші недуги, а хочете мати ґварантовану пораду і добру медицину, то опишіть нам зараз Вашу недугу а наші знатоки медицини Вам поможуть. Жадайте катальоґу:

ST. MICHAEL MEDICINE CO, INC.
CARLSTADT, N. J. Dep. D.

Читайте:

ШИФКАРТИ продаємо по стисло компанічних цінах і даємо окремі каюти своїм пасажирам.

ГРОШІ пересилаємо і доручаємо в дуже скорім часі, з повною порукою.

По всякі поради звертайтесь до

EMIL KISS, 133 Second Ave.,
BANKER NEW YORK, N. Y.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ГРЕНД СТР., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

НЕ ДИВО

що слабої будови люде легко піддадуть недугам, або з хорим жолудком не є в стані набути тілесної енергії і здорової крови.

БОСАКОВЕ ЛІЧНИЧЕ ГІРКЕ ВИНО

додасть вам здорової крови здоровий жалудок, тілесну силу і енергію до поконання немочи. Зробить вас черствим, додасть вам охоти до їди, і до праці і в той спосіб допоможе вам добитись добробуту.



БОСАКОВЕ ЛІЧНИЧЕ ГІРКЕ ВИНО

Дістанете його в кождій ліпшій аптиці і ґросерні.

:— ЦІНА :—
1 фляшка $1.50, 6 фляшок $7.50
12 фляшок $14.00

Настоюйте на тім, щоби дістати лиш те одиноке правдиве і оригінальне, котре виробляє:

BOSAK MANUFACTURING CO.,
Scranton Pa.

Свіжа або солена риба, смажена в Мазолі, є смачною стравою.

Мазоля є дуже добра для смаження. Пожива, смажена на Мазолі, смажиться скоро і наскрізь. А одною з добрих прикмет цеї оливи є то, що вона не робить поживу крухкою.

Мазоля є дуже доброю яринною оливою — 100% чиста — не має воніких складників.

Купіть бляшанку Мазолі нині і смажте свіжу або солену рибу, цибулю, бараболі або иншу поживу, і ви зрадієте результатом. Мазолю, що оставиться по однім смаженню, можна уживати знова, бо вона не втягає запахів поживи.

Мазоля продається у всіх добрих гросернях і делікатесен в пайнтах, квартах, півгальонах і гальонах.

ПЕЧЕНА РИБА.

(Рецепта на всякого рода рибу, крім Карпа).

Розпороти рибу коло горла і тим отвором витягнути утробу. Відтак взяти горнятко хлібних окрушин, одну столову ложку Мазолі, малу ложочку соли і пушку перцю. Всьо разом змішати, наповнити рибу і отвір добре зашити. Дальше, треба рибу вмачати в хлібні окрушини і обляти Мазолею, а вкінци вляти до ринки пів горняти води, вложити там рибу і на сильному огни печи бодай одну годину, обертаючи її часто. Коли риба вже готова, поставити на тарілку, зляти цитриною і давати їсти.



ГАРАНТУЄМО:

Коли ви не є вповні задоволені якістю й економією Мазолі, ваш гросерник зверне вам гроші.

CORN PRODUCTS REFINING COMPANY,

17 Battery Place, New York.

ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ.

Нема бюра в Америці де дешевше купидибисьте шифкарту як у нас. **НАЙДЕШЕВША ПРОДАЖА ШИФКАРТ** на 4-коминові пароходи прямо до **ЛЬВОВА, КРАКОВА** або **ЧЕРНОВЕЦЬ.** Пашпорти виробляємо **ДАРОМ.** Гроші пересилаємо до **ГАЛИЧИНИ, БУКОВИНИ** та **УКРАЇНИ** почтою або телеграфом. Пишіть сейчас або зголошуйтесь особисто:

Ukrainian Travel Bureau, 136 EAST 42nd ST., NEW YORK, N. Y.



Склепи мужеських одягів

ПІВ-КОЖУШКИ НАЙЛІПШОГО СОРТА, ПІДШИТІ ОВЕЧОЮ ШКІРОЮ

$10.50

другі по $13.50, $15.00 і $16.50

Першорядне гальто, з верху і спody шкіряне

$20.00

НАЙЛІПШОГО ВИРОБУ

Одяги із кордороя - - - - $13.50

Штани із кордороя - - - - $4.00

НЕПРОМАКАЛЬНІ ПЛАЩІ по дуже дешевих цінах.

Полотняні робітничі блюзи всіх розмірів і красок.

Повний вибір мужеських готових матерій, як також приймаєсь замовлення, по дуже низьких цінах.

ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЙ СПЕЦІЯЛЬНИЙ ОПУСТ.

LEVINSON BROS.

Головний магазин:

176 BOWERY cor. DELANCEY STREET

Другі стори: 127 E. 14th St., близько Academy of Music

104 THIRD AVE., ріг 13-ої ул.

В сих відділах міститься вибір галянтерійних товарів, як: сорочки, біле, шапки, рукавиці і панчохи по низьких цінах.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших покликів).

Ціна одної стрічки 10 центів.

NEW YORK, N. Y.

Заходом **тов. Жеребецька Любов,** тов. „Русько-Український Народний Театр" відограє **в неділю, дня 3-го цвітня 1921 р.** в Українськім Народнім Домі, 217-19 East 6th St., New York, N. Y. представленне **ВИХОВАНЕЦЬ,** дуже комічну комедію зі співами і танцями, в 3-ох діях Л. Янчука. Початок точно о годині 7.30 вечер. Вступ: $1.00, 75 і 50 цнт. 75-77

Проситься так місцевих, як і позамісцевих до як найчисленнійшої участи.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З НЮАРКУ І ОКОЛИЦІ. ПОЗІР!

Українське Запомогове **Товариство ім. др. Івана Франка в Нюарку, Н. Дж.,** ухвалило і постановило платити бенефіту $7.00 тижнево кожному хорому членови, котрий є вже чинним членом сего Товариства шість місяців. Воно платить помершому членови на похорон $150.00 а посмертного платить тільки долярів, кілько є членів в Товаристві. Місячна вкладка 50 центів, без вступного. Досі Товариство має 140 членів і $2500.00 готівки. Українські робітники! Маєте тут велику нагоду забезпечитися від нужди і терпіння в часі слабости або смерти. Се буде для приступаючого члена великою помочию в случаю слабости і для його оставшої родини. — По інформації зголошуйтеся до:

MICHAEL KOSTRA,
50 Beacon St., Newark, N. J.
63,9,75

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

1) 140 акрів, 80 до орання, 10-кімнатний дім, стодола, 2 курники, 2 возівні і 4 других будинків, 10 коров, 1 бик, 3 телиці, 4 свині, 200 курий, 2 добрих коний, пів милі до міста. Ціна $4500, $2000 готівкою.

2) Фарма 127 акрів, 9 кімнатний дім, стодола, великий курник, возівня і другі будинки, 8 коров, 1 кінь, 110 курий, 4 свині, машини і всі господарські знаряди; миля до міста. Ціна $3700; $1600 готівкою. 75-7

Крім того є ще більші й менші фарми. Голоситись письменно або особисто до:

S. POKUTNY,
197 Forsyth St., New York City.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ!

1) Фарма 112 акрів, 13 коров, 3 телята, 3 коні, 2 вепрюки, 40 курий, сіно, овес, знаряди, 5 миль від Ютика. Ціна $6.500, вплати $2000.

2) Фарма 156 акрів, 13 коров, бугай, 3 телята, 4 коні, 4 вепрюки, кури, паша, збіже, знаряди, при місточку. Ціна $8.500, вплати $3000.

3) 132 акри, 18 коров, 8 ялівок, 3 коні, кури, паша, збіже, знаряди. Ціла гарна господарка за $7.500, вплати $3,500. 75і81

Хто шукає фарми, пекарні, гросерні, бучерні, сальону або якогось иншого інтересу, прошу писати на адресу:

S. DYMINSKI,
418 Milgate St., Utica, N. Y.

НОВА ТЕОРІЯ ПРО ГАРМАТУ, ЩО ОСТРІЛЮВАЛА ПАРИЖ НА КІЛЬКАДЕСЯТЬ КІЛЬОМЕТРІВ.

Французькі газети знов виступають з новим поясненнєм, якими гарматами Німці стріляли на Париж в літі 1918. року. Як відомо, французьку публику та військові сфери інтересувало передовсім питаннє, як ся гармата могла стріляти на таку велику віддаль. Французькі газети ніколи не переставали домагатися від французьких властий видачі тайни про сю гармату, та ніколи не переставали питати французькі власти, чому вони не постаралися, щоби Німеччина видала сі гармати. Тепер один військовий знаток подає до відома, що французькі військові власти давно вже розвели докладне слідство в тій справі і тепер вони можуть зовсім певно сказати, що ніяких так званих „надгармат" ані надзвичайних „Грубих Берт" не було, як се доносили французькі газети. До острілювання Парижа на велику віддаль Німці вживали простих великих гармат, лише з тою ріжницею, що до них давали два рази сильнійший набій, як до звичайних великих обложничих канон. Щоби гармата могла видержати напір такого сильного набою, дуло гармати зміцнено два рази, один раз зі середини, другий раз з верха. Кромі сего ще й рівці на гарматі зроблено дуже глибокі, а кулю заострено. В той спосіб одержано дуже сильну гармату, але таку гармату мігби був зробити кождий французький інжинер, якби йому ходило о таку далекострільну гармату. Однак французам такої гармати не було потреба, бо їм ходило передовсім о цільність гармати, а не о віддаль стрілу. Німцям при стріляннѣ на Париж не ходило о цільність, бо на місто Париж можна поцілити хочби й як нецільною гарматою. Мимо того вони й тут хибнулися кілька разів. До стрілання вживано всего чотири гармати.

ЖЕРТВИ НАУКИ.

З Парижа доносять, що там помер др. Адольф Лєре, голова ляборатора лучів „Ікс" в шпитали св. Антонія. Сі лучі спричинили смерть уже не одного ученого; др. Лєре знав, що й його чекає смерть від них, як він буде провадити свої досліди. Мимо сего Лєре провадив їх далі невпинно, вірючи, що він наконець таки найде средство на страшні наслідки сих лучів. Др. Лєре стратив наперед руки, котрі мусіли йому обтяти, щоби вратувати його життє. На кілька днів перед його смертю помер його приятель, др. Шарль Енфруа, голова радіографічного відділу в другім паризькім шпитали. Місто Париж недавно призначило 2 міліони франків на закупно 10 грамів радію для боротьби проти рака, котрий страшно поширяється серед лікарів, що працюють коло лучів „Ікс".

СКРІПІТЬ СВІЙ ОРГАНІЗМ.

Відізвався вже перший алярм зі сторони знавців здоровляности. Нового приходу інфлюєнци можна сподіватися вкоротці. Не треба одначе очікувати її з резиґнацією, коли є ще пора забезпечитись. Щоби отже оминути цю заразу, вашим обовязком є збільшити відпорність вашого організму. Регулярна щоденна діяльність кишок збільшить вашу відпорність і буде для вас найліпшою помочю, щоби приняти відповідно непожаданого гостя. Трінерове Гірке Вино є для цього найуспішнійшим средством. Його складники говорять самі про себе: „Каскара саґрада" і инші гіркі зела роблять Трінерове Гірке Вино найліпшим чистителем кишок. А одну річ ви безуслівно не повинні забути а то Трінера Гірке Вино помагає без ослаблення. Навпаки се лікарство зміцняє цілий систем. Спитайтеся також свого аптикара або спродавця лікарств за Трінера Антипутрін. Сей лік розпущений з теплою водою (одна часть анітупитрини а чотири части води є найліпшим лікарством до полокання горла і носа. — JOSEPH TRINER COMPANY, Chicago, Ill. New York Representative: 840 E. 71st St.

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилати до:

„SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За оголошення пошукувань платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщення, за більше разів двесь відповідний опуст. Дворазове оголошення з 5 стрічок $1.00.—

Пошукую **ПЕТРА ГУЦАЛА,** з села Оріховець, пов. Скалат, Гал. Перебував в Perth Amboy, N. J. Маю до него важну справу. Нехай зголоситься до: MYKOLA SARMATIUK, 624 Hazard St., Palmerton, Pa. 75

Де є **ПЕТРО НАУМОВИЧ,** родом із Збаража. Має перебувати десь в Дітройт, Міш. Хто знає, або він сам, зволить донести до брата: ВАСИЛЬ НАУМОВИЧ, 16 Golden St., Jersey City, N. J. 75177

Брат Ісаак пошукує **ЕВСЕЯ РЕВУ,** з Чернигівщини, який живе в Америці від 1909 р. Перший рік пробував він в Шікаго, де був занятий при фабриці. Хтоби о нім знав або він сам, зволить зголоситись на адресу: J. D. TYNDIK, 83 Morris St., Morristown, N. J. 75-76

ПОТРЕБА ДОБРОГО БУЧЕРА до бучерні і гросерні. Мусить уміти славянські мови. Услівя на місци або листовно. Голоситись до: MIKE DOLOSHECKY, 60 Essex St., Jersey City, N. J. 73-5

ФАРМИ! ОСТОРОГА!

Памятайте, що в околиці Boonville, Owego, Lawville, Bath, Endicott, N. Y., фарми суть в горах і повно каміння в землі, таких околиць стережіться. Хто хоче землю чорну, рівну, без каміння, нехай приїде до Durhamville, Oneida, N. Y. до **А. ФИЛИПЧАК.** 74-79

Tel. 38-F 41.

НА ПРОДАЖ 12-АКРОВА ФАРМА з будинками. Більше як 600 дерев молодого саду, пів акра суниць, пів акра малин; недалеко стації, дві милі до міста Athens і Hudson, N. Y. Ціна $110 за акер. По дальші інформації довідуйтеся у властителя: MICHAEL KLUBA, 647 Broadway, Watervliet, N. Y. 75-77

R. J. GLICK АГЕНТ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ВІД ОГНЯ.

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING SHAMOKIN, PA.

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

16 акрів найліпшої урожайної землі. Лише одна година їзди з Ню Йорку. 250 дол. за акер. На бажаннє уділяється позичку на будову хати, або будується хату, яку хто собі вибере. По дальші інформації пишіть або голосіться до: R. TRAUB, 63 Park Row, World Bldg. 910, New York City. 69,71,3,5,7,9

НЕ ПАДАЙТЕ ДУХОМ!

Що Ви не знаєте англійської мови, і запишетеся сьогодня а через 3 місяці Ви будете володіти таким богатим даром, Вам буде все доступне і Ви будете на рівні з Американцями, а чому? Тому, що Ви будете говорити, читати і писати по англійськи. Ми учимо через переписку почтою за малою оплатою а для Вашої великої користи. Пробні лекції і подробиці висилаємо за 10 цнт. грішми або марками, можна і канадійськими. Адресуйте: 99-01

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,
Dept. 46, 525 West 47th St., New York City.

ФАРМИ ЗБІЖЕВІ З ГАРНИМИ САДАМИ І ВИННИЦЯМИ.

1) Фарма 75 акрова, гарні будинки, 8 коров, 2 коні, кури, машинерії, 2 милі від міста. Ціна $5,000, вплата $1.500. 71-75

2) Фарма 189 акрова, дуже гарні нові забудовання, 10 коров, 2 коні, 36 овець, машинерії. Ціна $7,500, вплата $3.000. Сусіди Українці: пп. Алекс. Хованець, Іван Завадський, Вас. Лисишин, Іван Вельган, Антін Пажик.

Пишіть по каталог з маркою і описами 100 инших фарм.

S. MORANSKI,
Box 147, Bath, N. Y.

АДВОКАТ O. H. DROEGE

49 E. 7TH ST., NEW YORK

Розмовитесь по українськи.

Години урядові від 4. до 8. пополудни кождого дня, окрім неділь і свят. 08—

ЖМІЄЧНИК є одним з найліпших домашних ліків і певним средством проти ревматизму, болів плечий, коленя і болів грудий. Є помічне на болі голови, на болі суставів у рук і ніг, на легкий параліж карку, болі горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відносіть ся до генерального агента, залучаючи 3-центову марку на відповідь. 38ч—

MIKE FEDIW,
3 WASHINGTON AVE.,
HASTING ON HUDSON, N. Y.

КРАСА Є БОГАТСТВОМ ПАМЯТАЙТЕ ПРО ЦЕ ПАННИ І ЖІНКИ.

ХОЧЕТЕ їхати до старого краю?
ХОЧЕТЕ спровадити родину з краю?
ХОЧЕТЕ вислати рідні грошеву поміч?
ХОЧЕТЕ перевести яку правну справу в старому краю? 80—

То приходіть або пишіть до АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО БЮРА В НЮ ЙОРКУ.

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
30 East Seventh Street,
New York City.
(Adv.)

НА СВЯТА ДО СТАРОГО КРАЮ

через

ГАМБУРҐ, БРЕМЕН, АНТВЕРП І РОТЕРДАМ

найлучше їхати тепер послішними кораблями, тому, кождий віджджаючий до старого краю, повинен вже тепер шифкарту замовити.

ШИФКАРТИ

до краю і з краю, спродаємо скисло по ціні Компанічній, на всі головні Лінії.

ПАШПОРТИ

виробляємо кождому в кількох днях. За куфри ґварантуємо аж до самого дому.

КРЕВНИХ

зі старого краю, спроваджуємо за посередництвом наших представників у Львові, Перемишли і Станиславові, також, виробляємо всі потрібні документи.

ГРОШІ

до старого краю висилаємо скоро і по найнизшім курсі, почтою, долярами, чеками і телеграфічно, під повною ґарантією і вітвічальностию. По інформації, просимо писати або зголоситись особисто лише до:

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ПРИ ПОВОРОТІ ДО КРАЮ І ТУТ В АМЕРИЦІ

нема ліпшого ремесла від автомобільового. Я є з краю довголітний і добрий механік і шофер в Америці. Хто вивчиться в нашій школі, той стане добрим механіком і шофером. Будете нам вдячні по всі часи. Звмжте, що наша школа є одною з ліпших в Америці. Уживаєсь до науки всі найновійші моделі автомобілів. Денні і вечірні курси. Можете заробити 25-35 дол. на тиждень. Просимо зайти до нашого офісу і порадьтеся з нами. Офіс отворений і в неділі.



Записуйтесь до нашої школи. — L. Stepanoff, інструктор і механік.

Для інформації наш офіс отворений в неділі до 12. г. в пох. Пишіть по катальоги

ARENA AUTO SCHOOL, 151 W. 54th St., NEW YORK, N. Y.

KI-MOIDS

(ЗЕРНИСТІ)

ПРОТИ **НЕСТРАВНОСТИ**

Розпливаєсь сейчас на язику або в теплій або зимній воді, або содовій. Питайте в сода-вода кіосках.

СКОРА ПОМІЧ!

Є ТАКОЖ В ТАБЛИЧКАХ

Продуковані через Scott & Bowne витворці

SCOTT'S EMULSION 10

НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА.

Для ослаблених мущин.

Потребуєте післати нам лише 50 центів.

Ослаблені мущини як також нервові, вістануть радикально і раз на все вилічені через ужите средства NOVO. Є се, можна сказати, чудове средство, яке вилічило вже тисячі недужих мущин. Коли Ви є недужі, коли долягає Вам нервове ослаблене, коли утратили силу, коли маєте меляхолію, зимні руки і ноги, біль голови, запір, диспепсію, слабість нирок або инші недуги каналу уринного, неприємні сни, боязнь стрічатись з людьми, як се роблять другі, то вістанете уздоровлені при помочи средства NOVO. Се средство в розмірно короткім часі, зробить Вас сильним здоровим і щасливим, так що будете вешії уживати всякі приємности життя. На доказ і для переконання Вас о сім, що NOVO средство се дійсно зділає, вишлемо Вам **ДАРОМ** таку скільність сего средства, що Вам вистане на 15 днів, наколи пришлете нам свою адресу і імя, як також 50 центів в почтових марках або готівкою на оплачене почтової пересилки і опаковане. Просимо звернути увагу на се, що се не є мала пробна пачка, але комплетний запас, вистарчаючий на 15 днів, який дуже часто вистарчає на лічене. Оферта є важна лише на ограничений час. Напишіть до нас безпроволочно, надміняючи часопись, в якій Ви читали се оголошене а ми вишлемо Вам сейчас згадане средство. 75ч—

NOVO COMPANY, Dept. 23,
Box 33, Brooklyn, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК



ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.

115 Ave. A., NEW YORK, N.Y.
Telephone: Orchard 2568.

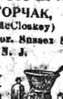
ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНСЬКА

АПТИКА І ДРОҐУЕРІЯ

МИХАЙЛО УГОРЧАК,

(Давнійше C. J. McCloskey)

216 Washington St., cor. Sussex St. Jersey City, N. J.



Приладжує ліки після лікарських рецепт скоро, сумлінно і по уміркованій ціні. Має на складі великий засіб ріжнородних зел і корінів, всі американські і заграничні патентовані ліки, масти, пілі і т. н., великий вибір перфум, пудрів і других косметиків і взагалі все, що входить в обсяг аптики і дроґуерії. Морожене і Сода.

Довголітна практика і фахові державні дипльоми дають найкрасшу запоруку сумлінної, скорої і гречної обслуги. 107ч—

Отворене кождого дня в тижни включаючи неділі і сьвята від 8-ої год. рано до 11-ої вечер.

ГОТОВИЙ ДО БОРОТЬБИ

Життє се найбільша борба сили з немочю.

SCOTT'S EMULSION



є могучій напій, що відживляє і скріпляє цілий орґанізм людини.

Scott & Bowne, Bloomfield, N.J. 20-32

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.

Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.

111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17th St., New York, N. Y.

Години урядові: 12-2 попол. і від 6-8 вечер, а в неділі і свята від 10. рано до 2. попол. Телефон Stuyvesant 4493. 1ачс

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG,
304 — 2nd AVENUE,
(межи 17. а 18. улицею)
NEW YORK, N. Y.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон: 1882 Stuyvesant.

DR. M. SMITH

16 E. 7th ST., NEW YORK
Tel. Orchard 6072.
коло Церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий. 1в,ч,с

Наймодернійші електричні апарати.

Dr. ZINS.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

Говорить по українськи. Має 25-літну практику в „Ню Йорк Пост Ґраджуейт Госпитал" і „Джан Гокинс Госпитал" в Бал.

Лікарська Порада Даром.

Год.: від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

110 East 16th St. N.Y.
між Irving Pl. & Union Sq.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ.

Учіть ся **АКУШЕРІЇ** в нашій школі або в своїй хаті під нашою дирекцією; старанна, цілковита і скора наука; приймаєсь кождого часу. По укінченю видаємо **ДИПЛЬОМ. АДРЕСУВАТИ:** International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City. Телефон: Stuyvesant 933.

НЕДУГИ МУЩИН

DR. KOLER

638 PENN AVENUE, PITTSBURGH, PA.

Говорить по українськи.

Др. Колер відбув свої студії в Росії і має 28 літ досвіду у лічению мущин. Голоситься особисто, почтою не лічу. Години приняття: від 9. рано до 5. веч., в неділі від 9. до 2. попол.



СКОРА ПОМІЧ на катар міхури і течі.

Певне і успішне.

Кожда капсуля означена MIDY

Стережіться підробів.

EXTRA! ДАРОМ! EXTRA!

Вишлемо Вам історію Пригода Бордера та Послюбна подорож; дуже займаючі історії кождому, хто надішле нам за 6 центів марки. Як також катальог книжок. Замовлення шліть на адресу: L. PIASECKA, 243 E. 18th St., New York, N. Y. 67вчс77